

MINDER BEKENDE EN/OF VERDWENEN LOCATIES

Posteernestraat

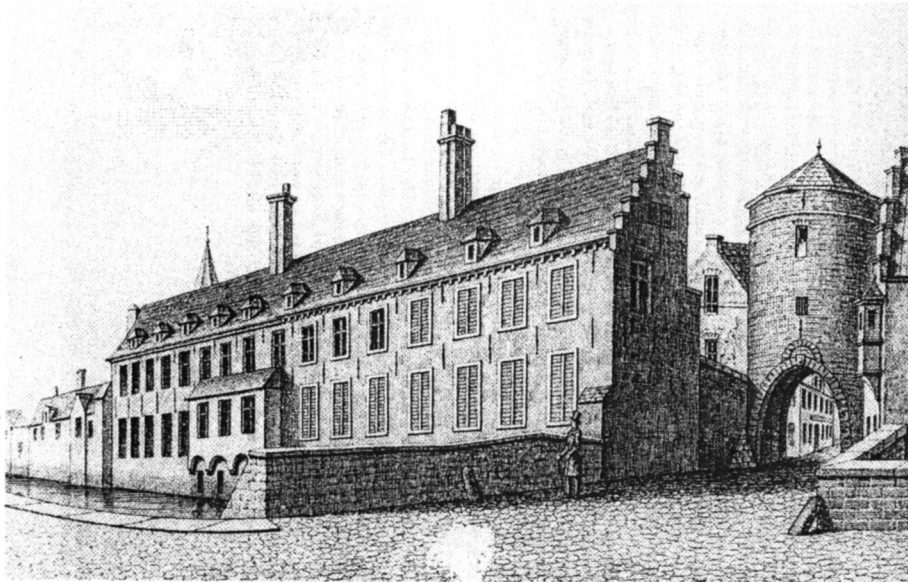
De Posteernestraat, van Onderbergen naar de Oude Houtlei, in de 17^e- 19^e eeuw ook Bestormstraat genoemd, is een van die binnenstraatjes van de stad, die er wat verborgen en verloren bij liggen en in toeristische wandelroutes niet vermeld staan. Nochtans bevat ze tal van locaties die samen zowat 850 jaar stadsgeschiedenis overspannen.

Een posterne was een achterdeur of een geheime valpoort onder een voor de belegeraar onzichtbare poort in een vesting om op zekere afstand buiten de vesting boven de grond te komen achter de belegeraars.

De stadspoorten bleven 's nachts gesloten. In de winter opende men de poort om 6.30 u. en 's zomers om 3 u. Het sluiten was vastgesteld op 17 of 17.30u. in de winter en 21 of 21.30 u. in de zomer.

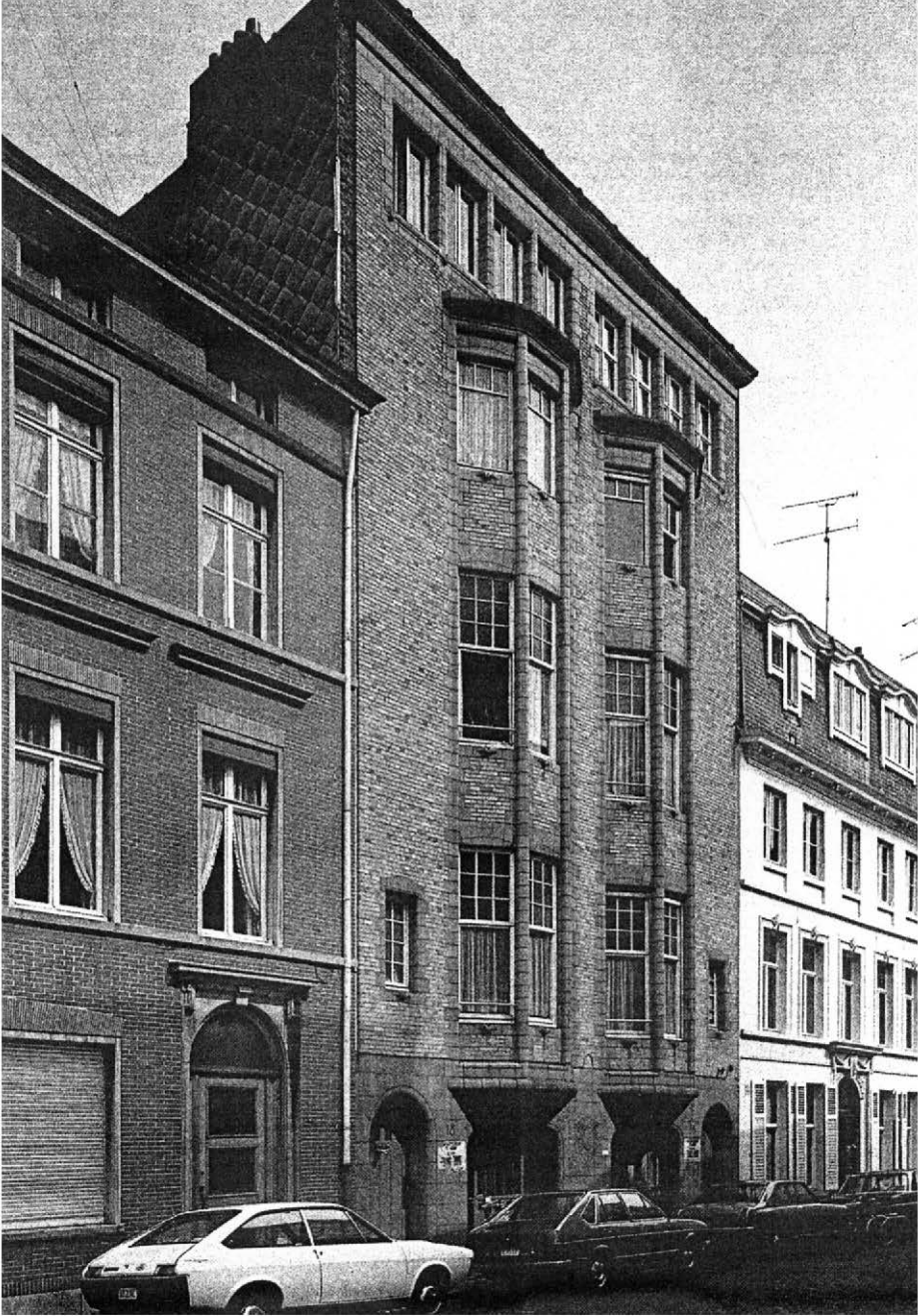
De Posteernespoort of Bestormspoort was een van de drie poorten, die in de 12^e eeuw deel uitmaakten van de middeleeuwse vestingmuur die langs de gegraven waterloop, Gracht of Houtlei genoemd, was opgetrokken toen in 1165 de Sint-Michielsparochie bij de portus Gent werd gevoegd. Daar ook werd in de 14^e eeuw het "Hof ter Posterne" door Lodewijk van Male gebouwd. Het gebouw bleef bewoond door de Bourgondische graven van Vlaanderen, tot het door hen verlaten werd om in het Prinsenhof hun intrek te nemen..

De Cisterciënserinnen van Oosteeklo hadden hun abdij gesticht in de 13^e eeuw te Oosteeklo. In 1577 werd hun abdij verwoest door de beeldenstormers, die in hun afgelegen vestiging een gemakkelijke prooi zagen. De abdij werd niet meer heropgebouwd. Ze kwamen naar Gent en de communauteit werd in 1585 op de Houtlei heropgericht. De Posteernespoort werd tot een klooster omgebouwd. Op 21 januari 1782 mocht het publiek er het lijk groeten van mevrouw Battier, bijgenaamd "La belle Américaine", pas 23 jaar en gestorven aan tering. De zusters verbleven er tot in 1796, de kerkelijke goederen werden in beslag genomen. De zusters slaagden erin hun eigendom terug te kopen, doch helaas ging hun aantal zienderogen achteruit, tot ze nog maar met acht waren. De Cisterciënserinnen werden in Gent ook bekend als de Zusters van de Bijloke. Ze bestuurden tevens de klinieken Toevlucht van Maria en Maria Middelaars.

Posternepoort en klooster van de zusters van Oosteklo.

De laatste nonnen van Oosteklo verkochten de gebouwen aan de Jezuïeten in 1833. Omdat de kapel te klein was, kregen die in 1842-1843 de toestemming van het stadsbestuur, dat zich toen volstrekt niet bekommerde om de historische bouwwerken te bewaren, de oude Posternepoort af te breken en op die plaats een Jezuïetenkerk, met een gevel zoals zij dat wilden, optrekken. Zo verloor Gent een belangrijk gebouw, dat bijna van dezelfde tijd was als het Gravensteen. De kerk, toegewijd aan Maria ten hemel opgenomen en de HH. Ignatius en Xaverius, werd in 1844 geconsacreerd door Mgr. Delebecque, bisschop van Gent. In 1848 schonk Mevr. d'Hane-Steenhuyze een witmarmere Mariabeeld van 2,75 m. (beeldhouwer: Jean Baptiste De Cuyper, Antwerpen 1807-1852), dat in een nis boven het hoofdaltaar werd geplaatst. Al snel ontstond er een lekenbeweging "De Aartsbroederschap van O.L. Vrouw ter bekering van de zondaars". Toen die in 1956 werd opgeheven, werd het Mariabeeld naar de kerk van het Sint-Barbaracollege overgebracht. Die leegstaande kerk is zo betekenisloos en aanstootgevend lelijk, dat ze een smet is voor de straat en verdient afgebroken te worden. Jammer genoeg kan de Posternepoort niet heropgebouwd worden. De Jezuïeten hebben een bijzondere verering voor Maria en waren in 1877 ook medestichters van de bedevaartplaats te Oostakker-Lourdes.

Posternepoort: het oudste flatgebouw in Gent (1909).

Na de demping van de Houtlei in 1898 werden naast de Jezuïetenkerk de nieuwe gebouwen in eclectische bouwtrant van het Sint-Lucasinstituut opgetrokken en verdwenen de oude gebouwen van het klooster van Oosteeklo. Behalve dat de school in de 19e eeuw, gestimuleerd door de medestichter van de school Jean Baptiste Bethune, de grote stimulator was van de neo-gotiek in België, is ze vandaag ook bekend voor de Witte Zaal, Posteernestraat 64, als expositieruimte, gevestigd in de ruimten van een oude huiskapel. Men opteert voor actuele en experimentele kunst, architectuur en bindingen tussen concrete poëzie en conceptuele kunst. Wel te betreuren is dat de actuele Belgische architectuur, internationaal gezien, niets voorstelt. De perioden van Victor Horta en Henry van de Velde, die allebei iets met Gent te maken hadden, behoren alreeds tot het verleden.

Verder vindt men in de straat nog, op nummer 16-18, het oudste flatgebouw van de stad. Een gebouw van vijf bouwlagen, uit 1909, in gele baksteen ontworpen door de ingenieurs-architecten van de kunstmeubelmakerij Van Herreweghe (Gent 1875-1948) en De Wilde, die ook regelmatig samenwerkten met O. van de Voorde en L. Cloquet.

Tenslotte is er op de hoek van de Oude Houtlei en de Posteernestraat nog het flatgebouw seniorie Carpe Diem, dat in 1971 werd gebouwd, ca 45 wooneenheden met gemeenschapsfuncties voor bejaarde leden van de Gentse bourgeoisie en adellijke dames, met Frans en Gents als voertaal. Sindsdien zijn er elders in de stad tal van gelijkaardige gebouwen opgericht en vanaf 2000 werden de gemeenschappelijke bedieningen van Carpe Diem afgebouwd. Al deze flatgebouwen hebben een sociale betekenis, maar zijn architecturaal helaas zonder enig belang.

Literatuur

Van Werveke, Posternestraat en niet Bestormstraat, Ghendtsche Tydinghen, 21^e jg., nr. 1, januari 1992.

M.V.W., De Gentse abdij van Oosteeklo, Ghendtsche Tydinghen, 13^e jg., nr 5, september 1984. Bouwen door de eeuwen heen. Inventaris van het cultuurbezit in België. Architectuur.

Deel 4 na. Stad Gent.

Internet. Google.

Daniël Van Ryssel